

SADRŽAJ

Uvod.....	2
Elementi.....	3
Vrste veza (kardinaliteta) između entiteta:	3
Primarni ključ	3
Strani ključ.....	3
Primeri ER dijagrama.....	4
Avio kompanija.....	4
Izvođači	4
PRIMER: A1 – Biblioteka	7
A2 – Biblioteka	8
A3 – Evidencija radnika	8
A4 – Seoski turizam	9
A5 – Produženi boravak.....	9
A6 – Polovni automobili	10
A10 – Ribolovačko društvo	10
A12 – Fudbalski stadioni	11

Uvod

Potrebno je dijagrame maturskih zadataka pretvoriti u formu ER dijagrama, zajedno sa proširenjima koja su navedena ispod slika.

Dijagrame možete crtati na papiru (preporučljivo) ili u nekom od računarskih alata za kreiranje dijagrama.

Crtanje ER dijagrama zajedno sa proširenjima ulazi u bodovanje maturskog praktičnog zadatka iz programiranja.

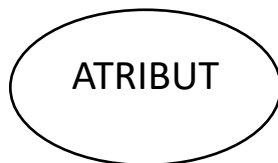
Prilikom izvođenja maturskog zadatka predajete dijagram za zadatak koji budete izvukli i on ostaje kao deo vašeg rada.

Uz nacrtani dijagram potrebno je proširenja sa dijagrama napisati i u SQL kodu (dodavanje tabela, stranih ključeva, veza, ograničenja...).

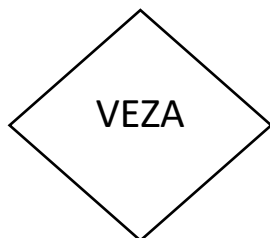
Elementi

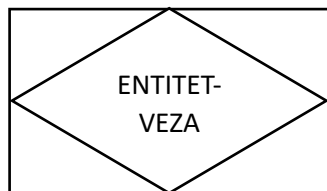
Predstavlja tabelu u bazi podataka, ono što opisujemo.

Predstavlja polje unutar tabele, odnosno entiteta.

Povezanost različitih entiteta, uglavnom se opisuje glagolom.

Predstavlja vezu sa atributima.

Vrste veza (kardinaliteta) između entiteta:

1:1 – npr. jedna osoba može da ima samo jedan pasoš određene države.

1:M – npr. jedna osoba može da ima jedan ili više brojeva telefona.

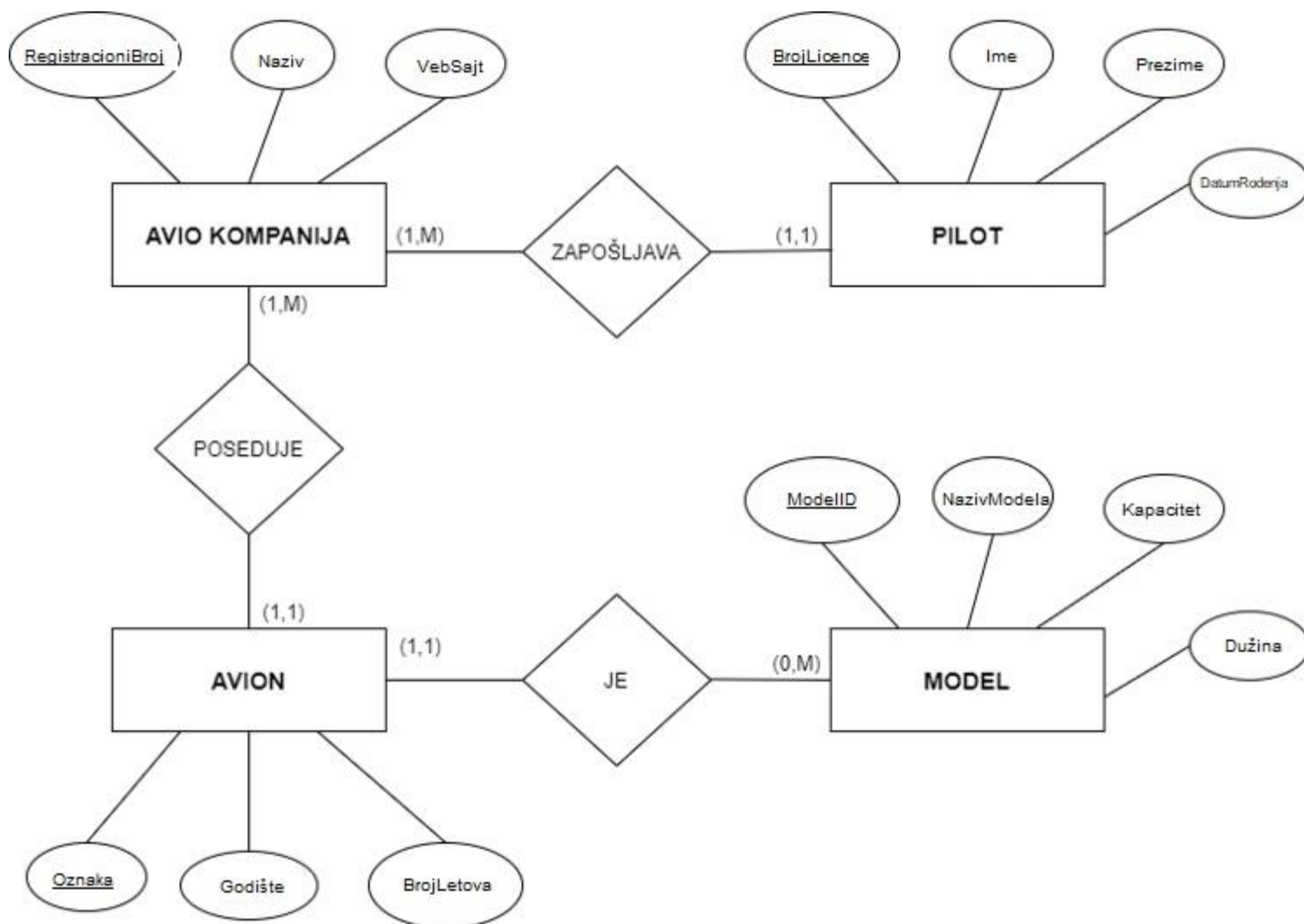
M:N – npr. jedan profesor može da predaje više predmeta, a istovremeno i taj predmet može da predaje više profesora.

Primarni ključ – Atribut koji jedinstveno identifikuje vrste u koloni, npr. JMBG za osobu. Na ER dijagramu je potrebno podvući atribut koji predstavlja primarni ključ.

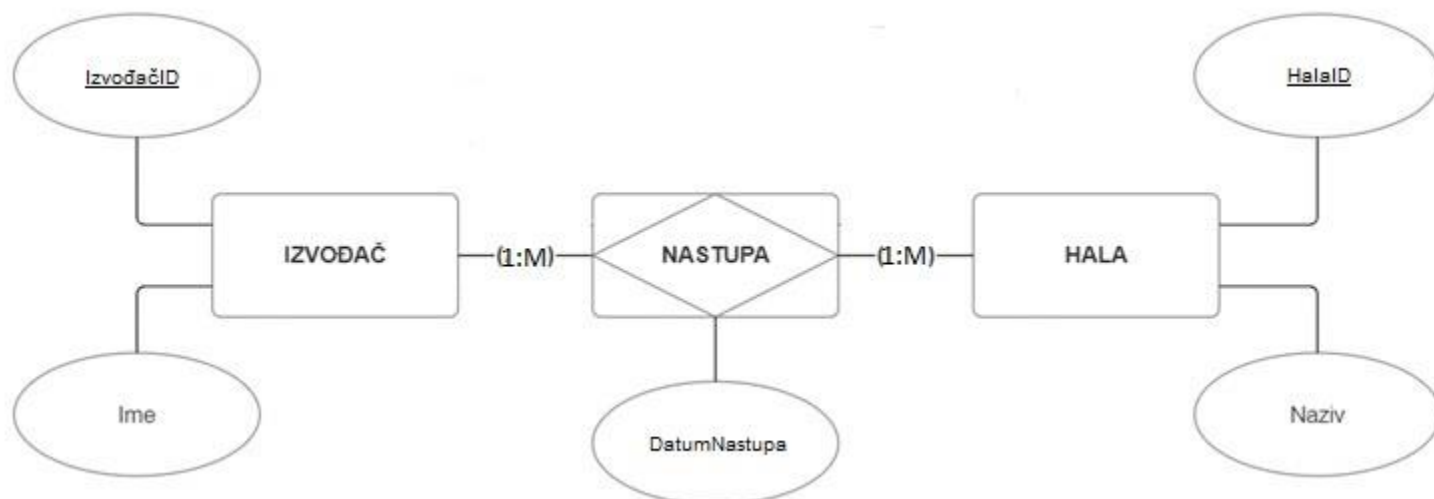
Strani ključ – atribut koji entitet preuzima od drugog entiteta s kojim je povezan (primarni ključ druge tabele bitan za trenutnu tabelu). Strani ključevi se ne navode na ER dijagramu.

Primeri ER dijagrama

Avio kompanija

Izvođači

CREATE TABLE u SQL Serveru je SQL naredba koja se koristi za kreiranje nove tabele u bazi podataka. Tabela je osnovna struktura za čuvanje podataka u SQL Serveru, i obično se sastoji od kolona (ili polja) koje definišemo, a svaka kolona ima svoj tip podatka. Evo kako izgleda osnovna sintaksa CREATE TABLE naredbe:

```
CREATE TABLE ime_tabele  
(  
    kolona1_tip_podatka,  
    kolona2_tip_podatka,  
    ...  
);
```

Evo jednostavnog primera CREATE TABLE naredbe:

```
CREATE TABLE Korisnici  
(  
    ID INT PRIMARY KEY,  
    Ime NVARCHAR(50),  
    Prezime NVARCHAR(50),  
    Email NVARCHAR(100),  
    DatumRodjenja DATE  
);
```

U ovom primeru, kreiramo tabelu pod nazivom "Korisnici" sa pet kolona:

1. "ID" je kolona tipa INT i označena je kao PRIMARY KEY, što znači da će sadržati jedinstvene vrednosti i služiti kao jedinstveni identifikator za svakog korisnika.
2. "Ime" je kolona tipa NVARCHAR(50), koja čuva korisnikovo ime.
3. "Prezime" je kolona tipa NVARCHAR(50), koja čuva korisnikovo prezime.
4. "Email" je kolona tipa NVARCHAR(100), koja čuva korisnikovu email adresu.
5. "DatumRodjenja" je kolona tipa DATE, koja čuva datum rođenja korisnika.

Nakon što izvršimo ovu CREATE TABLE naredbu, SQL Server će kreirati tabelu "Korisnici" u bazi podataka sa definisanim kolonama i njihovim tipovima podataka. Ova tabela će biti spremna za unos podataka i izvršavanje različitih SQL upita nad njom.

ALTER TABLE u SQL Serveru je SQL naredba koja se koristi za izmenu postojeće tabele u bazi podataka. Ova naredba vam omogućava da dodate, izbrišete ili promenite kolone u tabeli, kao i da izvršite druge strukturne promene u tabeli.

Dodavanje nove kolone:

```
ALTER TABLE ime_tabele  
ADD nova_kolona tip_podatka;
```

Na primer:

```
ALTER TABLE Korisnici  
  
ADD Telefon NVARCHAR(20);
```

Ova naredba će dodati novu kolonu "Telefon" tipa NVARCHAR(20) u tabelu "Korisnici".

Kada koristite ALTER TABLE naredbu, budite pažljivi jer promene u strukturi tabele mogu uticati na postojeće podatke i aplikacije koje koriste tu tabelu.

U SQL Serveru, **CONSTRAINT** (ograničenje) je pravilo ili uslov koji se primenjuje na tabelu kako bi se osigurala tačnost, integritet i konzistentnost podataka u bazi. Ograničenja se koriste za definisanje pravila za vrednosti koje se mogu uneti u kolone tabele.

CHECK CONSTRAINT (ograničenje provere) u SQL Serveru je vrsta ograničenja koja se koristi da biste definisali uslove ili izraze koje moraju ispunjavati vrednosti koje se unose u određenu kolonu tabele. Ovo ograničenje osigurava da podaci u toj koloni zadovoljavaju određeni set pravila ili uslova, čime se održava integritet podataka. Ako vrednost koja se unosi ne ispunjava uslov definisan CHECK ograničenjem, SQL Server će sprečiti unos tog reda ili promenu te vrednosti.

Evo kako se definiše CHECK ograničenje u SQL Serveru:

```
CREATE TABLE Imenik  
(  
    ID INT PRIMARY KEY,  
    Ime NVARCHAR(50),  
    Prezime NVARCHAR(50),  
    BrojTelefona NVARCHAR(20),  
    Starost INT CHECK (Starost >= 18)  
);
```

U ovom primeru, kreiramo tabelu "Imenik" sa kolonom "Starost" koja ima CHECK ograničenje. Ograničenje definiše uslov da vrednost u koloni "Starost" mora biti veća ili jednaka 18. To znači da se u tabelu "Imenik" mogu dodavati samo redovi u kojima je vrednost kolone "Starost" veća ili jednaka 18. Ako pokušate dodati red sa vrednošću "Starost" manjom od 18, SQL Server će generisati grešku i sprečiti unos tog reda.

CHECK ograničenja su korisna za sprovođenje poslovne logike i osiguravanje tačnosti i konzistentnosti podataka u tabelama. Možete ih koristiti za razne provere, kao što su provere datuma, raspona vrednosti, formatiranja teksta i slično, kako biste osigurali da se u tabelu unose samo validni podaci.

Ukoliko je potrebno da izvršimo CHECK ograničenje sa upoređivanjem dva polja tabele u kojoj dodajemo ograničenje potrebno je da prvo napravimo ta polja pa da zatim preko ALTER TABLE ubacimo CHECK ograničenje na sledeći način:

```
ALTER TABLE NazivTabele
```

```
ADD CONSTRAINT NazivOgraničenja CHECK (Uslov);
```

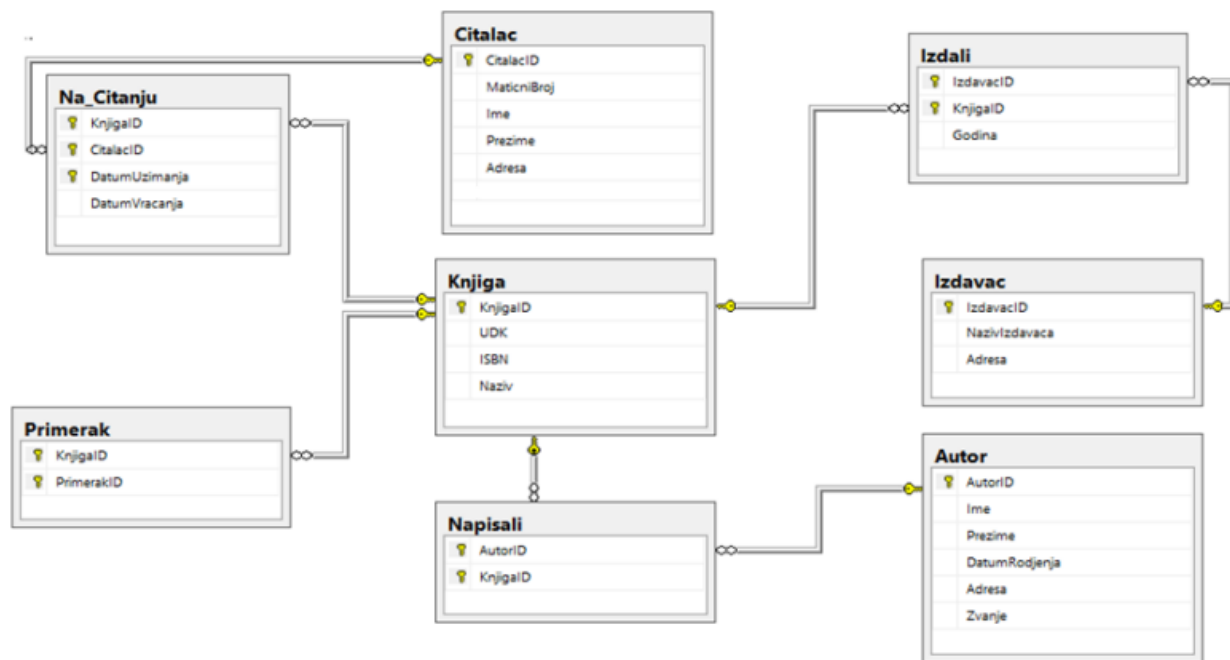
Strani ključ (*foreign key*) odnosno polje preko kog povezujemo dve tabele se dodaje na sledeći način:

```
NazivPolja TipPodataka FOREIGN KEY REFERENCES NazivTabeleSkojomPovezujemo (NazivPoljaSkojimSePovezujemo)
```

Na primer:

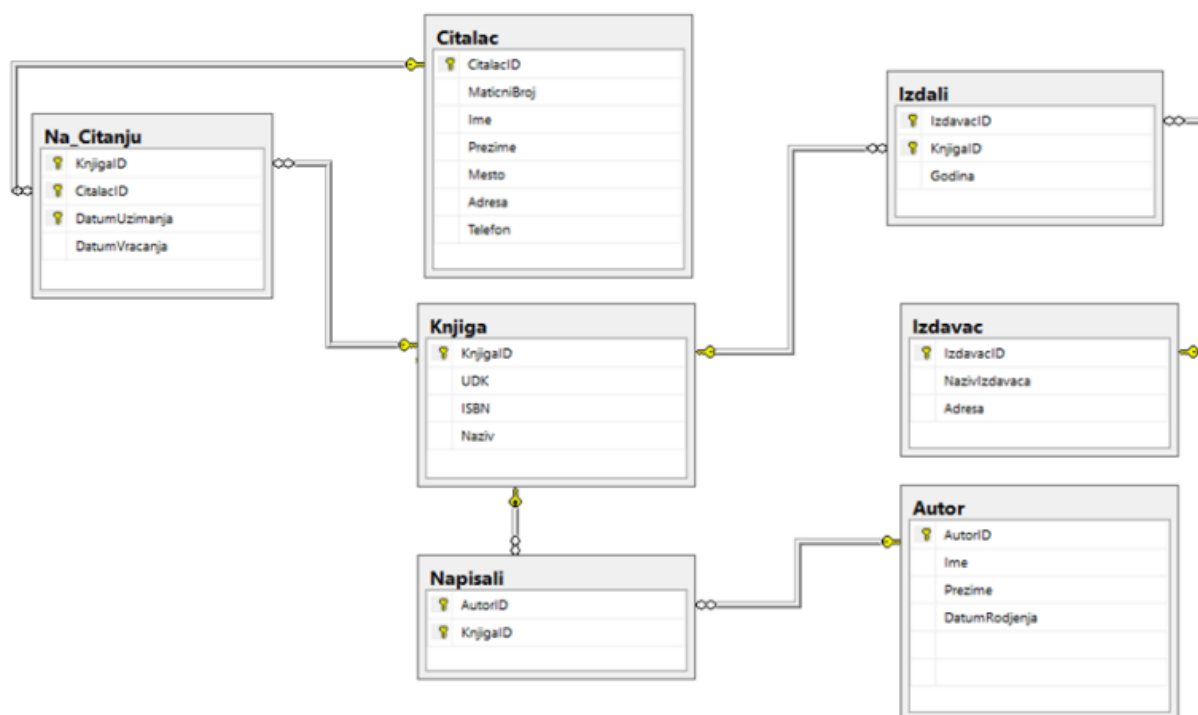
```
KnjigaID INT FOREIGN KEY REFERENCES Knjiga(KnjigaID)
```

PRIMER: A1 – Biblioteka

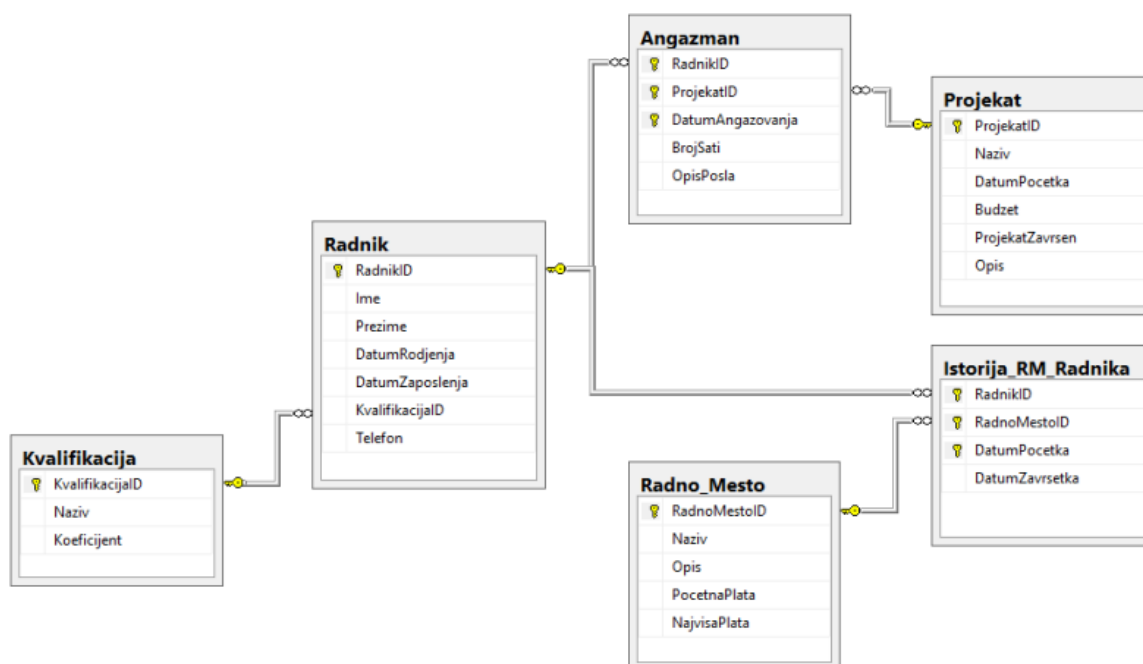
PROŠIRENJE: Biblioteka otvara veći broj ogranaka u školama u okolini i potrebno je čuvati podatke i o školama u kojima su otvoreni ogranci biblioteke. Za svaki primerak knjige treba pamtit i kom ogranku se nalazi. Takođe je potrebno pamtit i kada je knjiga nabavljena. Obezbediti kroz ograničenja u bazi da datum nabavke ne može da bude stariji od datuma osnivanja biblioteke (01.01.2000.).

A2 – Biblioteka

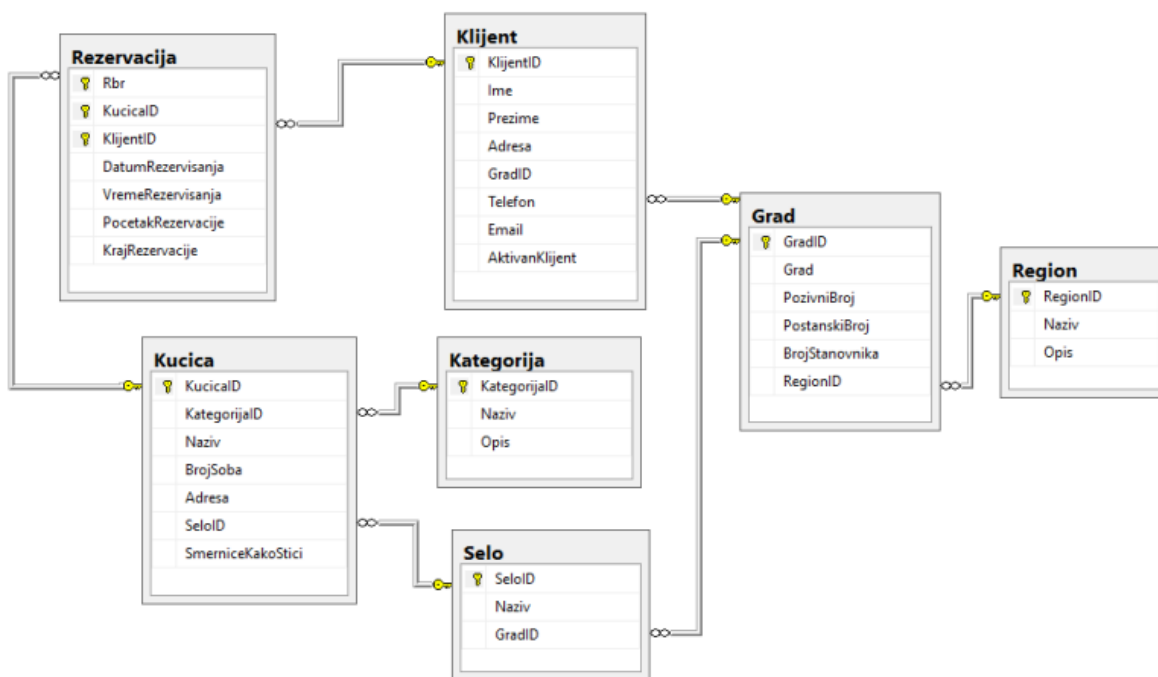
PROŠIRENJE: Osmisliti proširenje baze kojim se za svaki primerak knjige omogućava pamćenje formata u kome je knjiga izdata. Format može da bude tvrdi povez, meki povez, ilustrovano izdanje... Proširiti bazu tako da se za čitaoca pamti datum poslednjeg plaćanja članarine i ograničiti da se članarina ne može plaćati retroaktivno (datum plaćanja nije stariji od tekućeg datuma).

A3 – Evidencija radnika

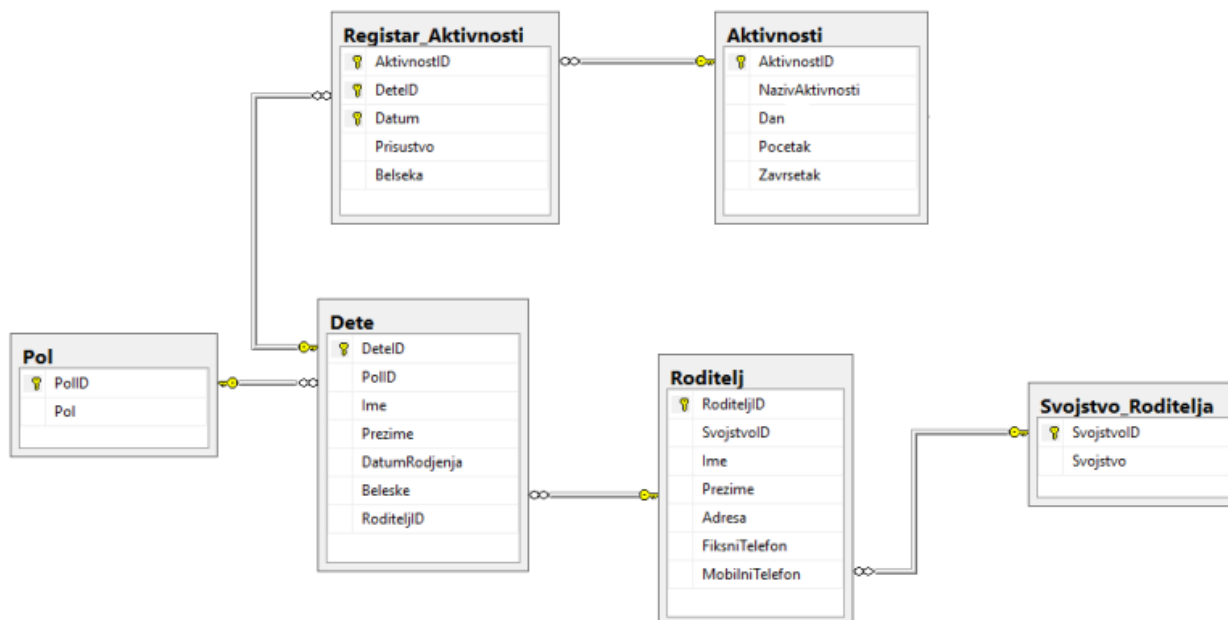
PROŠIRENJE: Osmisliti proširenje baze kojim se omogućava čuvanje podataka o firmama-podizvođačima angažovanim na projektu. Zbog različite prirode poslova, pored sopstvenih zaposlenih, klijent-nosilac projekta može da angažuje jednog ili više podizvođača. Za svako angažovanje treba pamtit i od kog do kog datuma je podizvođač angažovan na projektu. Pri tome, direktno u bazi obezbediti da datum početka bude manji od datuma završetka projekta.

A4 – Seoski turizam

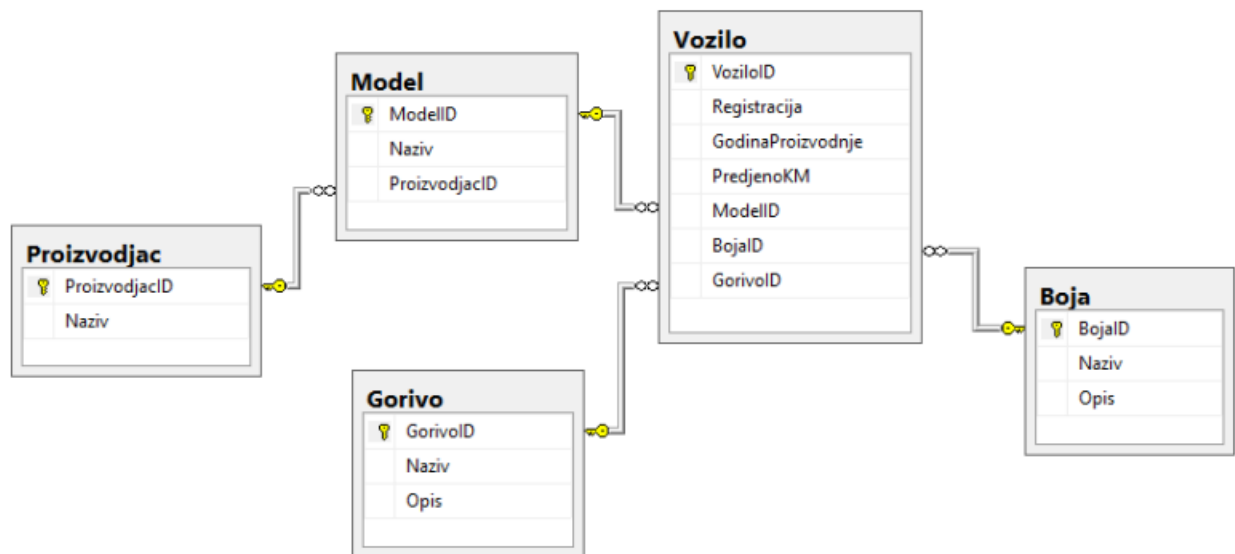
PROŠIRENJE: Osmisliti proširenje baze kojim se omogućava čuvanje podataka o dodatnim ponudama koje su na raspolaganju gostu (internet, TV, klima, bazen, spa...). Jedna kućica može nuditi veći broj dodatnih usluga i obrnuto, jedan tip usluge može biti na raspolaganju u većem broju objekata. Potrebno je pamti i u kom opsegu se kreće cena usluge u konkretnom objektu (kroz dizajn baze obezbediti ispravan unos opsega cena, tj. iznos od < iznos do).

A5 – Produženi boravak

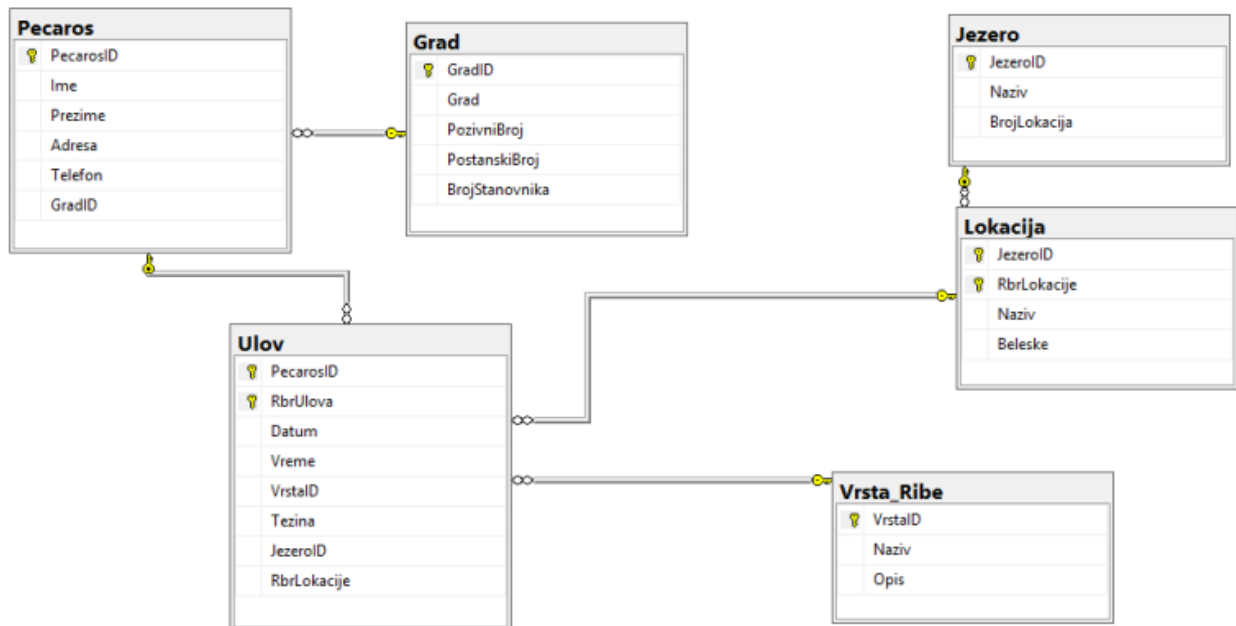
PROŠIRENJE: Potrebno je da se u bazi čuvaju i podaci koji se tiču nastavnika-vaspitača odgovornih za koordinaciju organizacijom aktivnosti. Za svaku aktivnost treba pamti ko od vaspitača je koordinator za tu aktivnost. Takođe je potrebno pamti i datum prijema deteta u produženi boravak (obezbediti da datum prijema ne može da bude stariji od datuma rođenja).

A6 – Polovni automobili

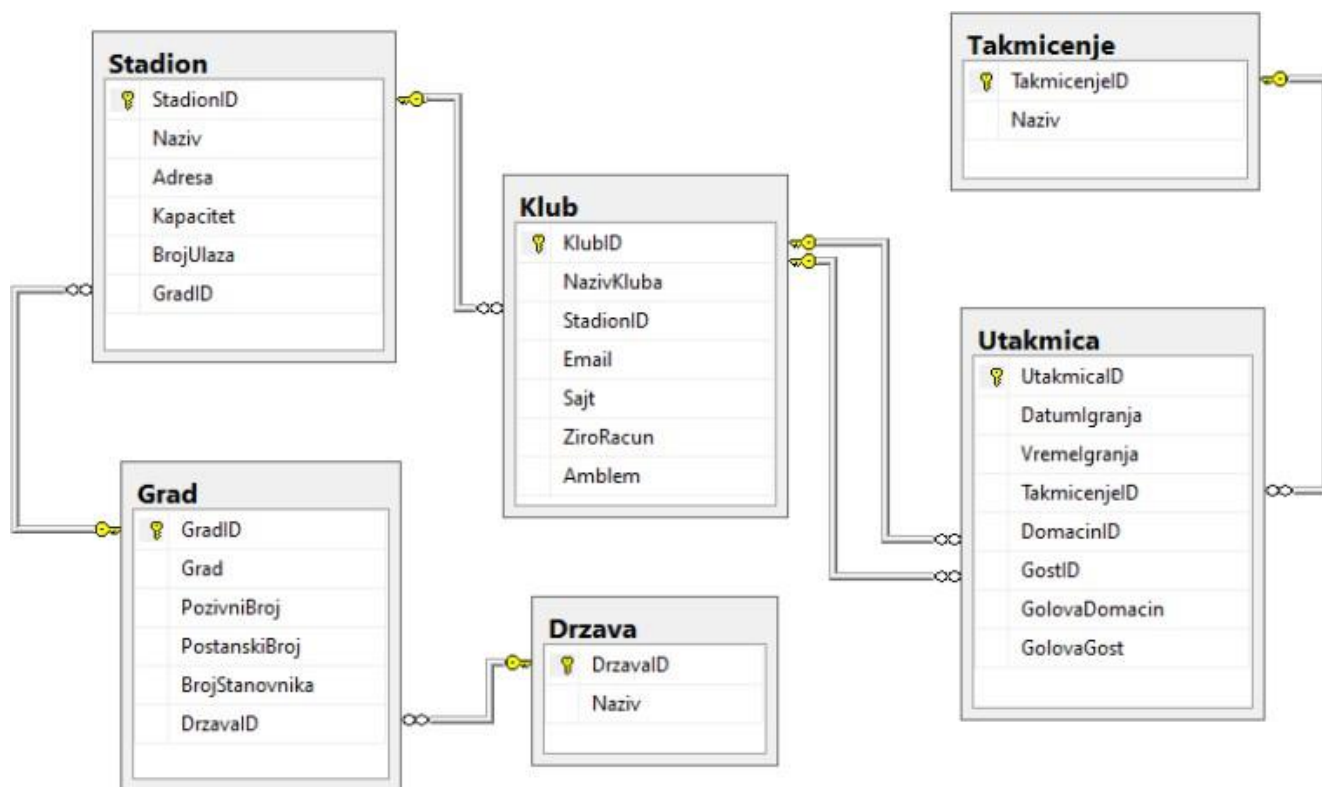
PROŠIRENJE: Zbog bavljenja posredovanjem u prodaji, u bazu je potrebno dodati mogućnost da se čuvaju podaci o trenutnim vlasnicima automobila (ime, prezime, telefon, adresa, da li se radi o prvom vlasniku). Svaki automobil može da ima samo jednog vlasnika. Takođe je potrebno dodati mogućnost pamćenja početne ponuđene cene za vozilo, sa tim što treba obezbediti da se ne može uneti nelogična vrednost (cena ne može biti manja od nule).

A10 – Ribolovačko društvo

PROŠIRENJE: Osmisliti proširenje baze kojim se omogućava čuvanje podataka o pecaroškoj opremi. Potrebno je kreirati tabelu oprema (štap, mašinicna, najlon, mamac, udica) i u tabelu ulov dodati opremu koju je pecaroš koristio u tom ulovu.

A12 – Fudbalski stadioni

PROŠIRENJE: Potrebno je bazu proširiti mogućnošću pamćenja igrača. Za igrača treba pamti ime, prezime, datum rođenja i iz koje zemlje je poreklom. Igrač u različitim periodima može da igra za različite klubove, pa se zato pamti datum kada je počeo i datum do kada je igrao za neki tim. Prvi datum je obavezan, a drugi je prazan ukoliko igrač još uvek igra za taj tim. U samoj bazi treba obezbediti da drugi datum ili nije postavljen ili je manji od prvog datuma.